

ก่อนโลกจะดับ “รังรอง”

พิมพ์ครั้งแรก พฤศจิกายน 2535

ดำเนินการผลิตโดย สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนาโครงการจัดพิมพ์คปท

จัดจำหน่ายโดย บริษัทเกล็ดไทย จำกัด

ราคา 58 บาท

ปรารถนา กาลเนาวกุล*

ในขณะที่สังคมไทยมีปริมาณหนังสือในตลาดมาก แต่ที่มุ่งคุณภาพจริงยังมีอยู่น้อยและที่มุ่งขยายขอบเขตปรัชญาของของคนในสังคมนี้ก็ดูจะมีน้อยกว่า โครงการจัดพิมพ์ “คปท” เกิดขึ้นโดยมุ่งมั่นจะขยายขอบเขตการรับรู้ในเชิงความคิดของคนในสังคมนี้โดยย้ำเน้นที่ประเด็นความรู้ความเห็นต่างๆที่จะส่งเสริมสิทธิมนุษยชน การพัฒนาที่รอบด้านอันตระหนักถึงความสำคัญและศักยภาพของมนุษย์ตลอดถึงสันติภาพในสังคม ทั้งการอยู่ร่วมกันโดยสันติระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

“ก่อนโลกจะดับ” ไม่ใช่หนังสือแปล แต่เป็นผลงานชิ้นเยี่ยมของนักเขียนนามโรจน์ผู้ใช้ชื่อ “รังรอง” รังรองชิ้นเดียวกับหนังสือ SAVING THE PLANET ของ LESTER R. BROWN, CHRISTOPHER FLAVIN, SANDRA POSTEL ถึงขนาดนำแนวคิดบางส่วนมาเขียนขึ้นใหม่สำหรับผู้อ่านคนไทย ด้วยสำนวนภาษาเฉพาะตัว เปี่ยมแง่คิด ด้วยลีลาของนักประวัติศาสตร์ใหญ่แห่งเมืองเหนือ

ในคำนำของหนังสือเล่มนี้ รังรองได้ชี้ประเด็นให้เห็นว่าไม่เฉพาะแต่ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมไม่มีพรมแดนเพียงอย่างเดียว แต่ประสบการณ์ที่ประเทศต่างๆ ได้รับความอนุรักษสิ่งแวดล้อมทั้งในแง่ความล้มเหลวและความสำเร็จเป็นสิ่งที่นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไทยต้องรู้ไม่ใช่เพื่อเป็นบทเรียนเท่านั้น แต่ทำให้เราสามารถมองเห็นปัญหาที่เกิดในบ้านเราและทางออกจากปัญหาได้ลึกและซับซ้อนขึ้นด้วย

เมื่อตอน พ.ศ. 2515 นั้น คนจำนวนมากในโลกที่สามคิดว่าความห่วยเหวี่ยงเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาของประเทศที่มีหรือเป็นความฟุ่มเฟือยที่เฉพาะประเทศที่มีเท่านั้นจะมีได้ แต่บัดนี้คนที่คิดอย่างนี้มีน้อยลงแม้ว่ายังมีหลงเหลืออยู่บ้าง ทั้งนี้เพราะผลจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมกระทบถึงคนต่างๆ ทั่วไปหมด ความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรนั้นเป็น

ฐานการผลิตของมนุษย์ ไม่ว่าจะมั่งมีหรือยากจนก็ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรเป็นฐานการผลิตของตัวทั้งนั้น เรื่องสิ่งแวดล้อมจึงไม่ใช่เรื่องสวยๆ งามๆ อย่างที่ชอบกล่าวกันในเมืองไทยเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของชีวิตและความเป็นความตายของคนทีเดียว ยิ่งในโลกที่สามซึ่งมีประชาชนยากจนจำนวนมาก เรื่องของสิ่งแวดล้อมจึงไม่ใช่เรื่องความฟุ่มเฟือยเลย ตรงกันข้ามเป็นเรื่องของความอึดกับความหิว, ความเป็นกับความตายโดยแท้ ความยากจนนี้เองที่ผลักดันให้ผู้คนจำนวนมากทำความเสื่อมโทรมแก่สิ่งแวดล้อม เพราะความจำเป็นในการดำรงชีวิตให้รอด การพัฒนา, ความยากจน และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมกลายเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงถึงกันไปหมดจะไม่มีทางเกิดการพัฒนาได้หากไม่แก้ปัญหาความยากจนและความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน

รังรองกล่าวย้ำให้เห็นว่าโลกเรากำลังอยู่ในภาวะวิกฤติทางด้านสิ่งแวดล้อม แต่มีคนน้อยมากที่ยอมเข้าใจว่าโลกอยู่ในภาวะวิกฤติ และจำเป็นอย่างยิ่งที่เราต้องรู้ถึงหนทางที่จะเป็นทางออกจากวิกฤติเวลานี้ หนังสือ “ก่อนโลกจะดับ” นี้พยายามเสนอทางออกที่เป็นรูปธรรม โดยแบ่งออกเป็นสามตอน

ตอนที่หนึ่ง จะพยายามให้ภาพว่าสังคมที่อาจพัฒนาอย่างยั่งยืนได้นั้น ควรมีหน้าตาเป็นอย่างไร ตอนที่สอง ก็คือเราจะบรรลุสังคมนั้นได้อย่างไร โดยเฉพาะการปฏิรูปทางเศรษฐกิจที่จะเป็นผลให้เราสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติโดยสมดุล ตอนที่สามจะพูดถึงเกี่ยวกับตัวการที่จะทำความเปลี่ยนแปลงมาสู่โลกใหม่ที่เราคควรต่อสู้เพื่อให้ได้มา

รังรองยังได้กล่าวในตอนต้นของหนังสือว่า ไม่ต้องการให้หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือทำนายการณอนาคตเพียงแต่พยายามจะวาดเส้นทางเดินไปสู่อนาคตที่ดีอย่างต่างๆ โดยพิจารณาจากความเป็นไปได้ในปัจจุบันเท่านั้น

รังรอง

* อาจารย์ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี